

בעניין:

המבקש:

שלומי טלמור, ת"ז *****

על ידי ב"כ עו"ד ממשרד עמית מנור – יוקי שמש, עורכי דין
מרח' ברקוביץ 4 (מגדל המוזיאון), תל אביב, 64238
טל' 03-6075001 ; פקס' 03-6075029

וכן על ידי ב"כ עו"ד ממשרד משפירא בר-אור, מצקין, עורכי דין
מרח' אבא הלל סילבר 110, רמת גן, 5262329
טל' 03-5513013 ; פקס' 03-6776272

- נ ג ד -

המשיבים:

1. **בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, ח"צ 520031931**

על ידי ב"כ עו"ד ממשרד מיתר ליקוורניק גבע לשם טל ושות', עורכי דין
מדרך אבא הלל סילבר 16, רמת גן, 5250608
טל' 03-6103100 ; פקס' 03-6103111

2. **שאול אלוביץ, ת"ז *******

המשיבים 2 ו-15 - 18 על ידי ב"כ ד"ר גיל אוריון ואו מרב שיבק ואח'
ממשרד פישר בכר חן וול אוריון ושות'
מרח' דניאל פריש 3, תל אביב, 6473104
טל' 03-6944111 ; פקס' 03-6091116

3. **רון אילון, ת"ז *******

4. **מיכאל ניימן, ת"ז *******

5. **סטלה הנדלר, ת"ז *******

6. **יצחק אידלמן, ת"ז *******

המשיבים 6, 9 - 10 ו-12 - 14 על ידי ב"כ עו"ד ממשרד ניר כהן, לשם ושות', עורכי דין
מרח' ברקוביץ 4 (מגדל המוזיאון), תל אביב, 6423806
טל' 03-6968270 ; פקס' 03-6968277

7. **אורנה אלוביץ-פלד, ת"ז *******

8. **אור אלוביץ, ת"ז *******

9. **אלדד בן-משה, ת"ז *******

10. **חגי הרמן, ת"ז *******

11. **רמי נומקין, ת"ז *******

12. **מרדכי קרת, ת"ז *******

13. **טלי סימון, ת"ז *******

14. **יהושע רוזנצוויג, ת"ז *******

15. **יורקום אחזקות (1979) בע"מ, ח"פ 510833270**

16. יורוקום תקשורת בע"מ, ח"פ 511108144
 17. אינטרנט גולד – קווי זהב בע"מ, ח"צ 520044264
 18. בי קומיוניקיישנס בע"מ, ח"צ 512832742

ובעניין:

היועץ המשפטי לממשלה

על ידי ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז תל-אביב (אזרחי)
 מרח' מנחם בגין 154, בית קרדן, ת"ד 33051, תל אביב, 6492107
 טל' 073-3736222/9 ; פקס' 02-6468005 ממוחשב 02-6467863

הודעה ובקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

בהמשך להחלטות בית המשפט הנכבד מיום 28.6.2017, מיום 13.8.2017 ומיום 13.9.2017, מתבקש בית המשפט הנכבד לעשות שימוש בסמכותו לפי תקנה 152(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 ולהורות על דחיית ההליכים בתיק דנן לתקופה של 4 חודשים נוספים לצורך מיצוי בחינת ממצאי החקירה הפלילית הנוגעת לעניינים שבבסיס הבקשה לאישור התובענה הייצוגית שבכותרת, השלמות חקירה ככל שידרשו וגיבוש עמדת הפרקליטות.

משכך, בסיום תקופה זו ועל פי התפתחות הדברים, ייבחן הצורך בבקשה לדחייה נוספת וככל שיהיה צורך כזה - תוגש בקשה מתאימה - כל זאת מן הנימוקים שיפורטו בהרחבה בבקשה זו.

בהמשך לכך, היועץ המשפטי לממשלה מתכבד להודיע על התייצבותו בהליך דנן לעניין סוגיית עיכוב ההליכים בתיק אך יחד עם זאת הוא אינו מוצא מקום להתייצב בהליך דנן לגופו לעת הזאת ומשאיר את ההכרעה בסוגיות שהתעוררו בהליך, כפי שהוא רואה אותן, לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד וזאת מן הנימוקים שיפורטו להלן.

א. פתח דבר

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 28.6.2017, על היועץ המשפטי לממשלה להודיע האם בדעתו להצטרף להליך דנן אם לאו.
2. בתמצית יצוין, כי מזה מספר חודשים מתנהלת חקירה פלילית על ידי רשות ניירות ערך. בעת הזאת, ממצאי החקירה הועברו לבחינת הפרקליטות וזאת לצורך בחינתם על ידה. במסגרת החקירה נחקרו מספר משיבים.
3. אין צורך להכביר מילים באשר לרגישותה וחשיבותה של החקירה ואופייה הציבורי, אשר נובעות לא רק מזהות והיקף הגורמים המעורבים בה, אלא גם מהשלכתם הציבורית של הנושאים הנחקרים.
4. במצב דברים זה, היועץ המשפטי לממשלה סבור, כי יש להורות על עיכוב ההליך האזרחי שבכותרת, וזאת מאחר שהצגת גרסאות של מי מהמשיבים באשר לטענות המבקש במסגרת ההליך האזרחי דכאן, לא כל שכן, מתן עדות של משיבים שנחקרו וייתכן שיוגש נגדם כתב אישום, והתייחסותם של הנ"ל לטענות שבבקשה לאישור התובענה כייצוגית, עלולים לשבש את המשך החקירה ואת ההליך הפלילי ככל שיוחלט להגיש כתבי אישום בפרשה, ל"זהמם" ולפגוע בתקינותם.

5. יצוין כי מדובר בתיק רחב היקף ועתיר מסמכים. בתיקים מסוג זה, מבקשת הפרקליטות לא פעם השלמות חקירה בעת שהתיק מצוי בטיפול. בנסיבות אלה, המשך ההליך האזרחי צפוי לפגוע פגיעה של ממש בהליך הפלילי.
6. לפיכך, מודיע היועץ המשפטי לממשלה כי הוא מוצא מקום להצטרף להליך דנן בכל הנוגע לסוגיית עיכוב ההליכים בתיק אך יחד עם זאת הוא אינו מוצא מקום להתייבב בהליך דנן לגופו ומשאיר את ההכרעה בסוגיות שהתעוררו בהליך, כפי שהוא רואה אותן, לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד וזאת מן הנימוקים שיפורטו להלן.
7. למען הסדר הטוב יודגש, כי עמדת היועץ המשפטי לממשלה מתייחסת לעניינים המוצגים בבקשה זו, ומעבר לכך, אין הוא מחווה דעה בדבר הבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

ב. תמצית עניינו של ההליך

8. עניינה של הבקשה שהוגשה בהליך שבכותרת הוא באישור התביעה כתביעה ייצוגית בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן- **הבקשה לאישור תביעה כייצוגית ו- חוק תובענות ייצוגיות** בהתאמה) במטרה למצות את הדין עם האחראים לפרשה בעניין "יס" כהגדרתה להלן, ולשם הטבת הנזק שנגרם לקבוצה המיוצגת - **"כל מי שרכש מניות של בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, החל מיום 11.2.2015 ועד ליום 19.6.2017 (התקופה הקובעת), למעט המשיבים ו/או מי מטעמם ו/או גופים הקשורים עימם"** (להלן- **הקבוצה**).
9. בתמצית יוזכר, כי במוקד הבקשה לאישור התביעה כייצוגית עומדת הטענה כי הדו"ח המידי מיום 11.2.2015, שבו דווח לציבור כי עבור רכישת מניות יורוקום די.בי.אס בע"מ (להלן- **יורוקום**) בדי.בי.אס שירותי לוויין (1998) בע"מ (להלן- **יס**) עתידה לשלם המשיבה 1 (להלן גם- **בזק**) כ-1 מיליארד ש"ח - כלל פרטים מטעים. רוצה לומר, לא דווח לציבור המשקיעים שבעל השליטה (המשיב 2, שאול אלוביץ') ומקורביו הפעילו לחצים כבדים על חברי הוועדה המיוחדת, על יתר חברי הדירקטוריון ועל מערכת השווי.
10. עוד נטען בבקשה לאישור התביעה כייצוגית כי לא דווח שמנכ"לית בזק התערבה לטובת בעל השליטה והפעילה לחצים על חברי הוועדה המיוחדת ועל מערכת השווי במגמה לנפח את שווייה של יס.
11. עוד טוען המבקש כי השינויים הדרמטיים שאירעו בהערכת השווי ובעמדת הדירקטורים כתוצאה ממסכת הלחצים הנטענת לא דווחו במסגרת הדיווח המידי על אודות העסקה.
12. בהמשך הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נטען, כי הדוחות הכספיים הרבעוניים של בזק לשנים 2015 - 2016 (החל מהרבעון הראשון לשנת 2015, להלן- **הדוחות הרבעוניים**) כללו אף הם פרטים מטעים שעניינים בתזרים המזומנים החופשי של יס.
- כלומר, שתזרים המזומנים בדוחות הרבעוניים של יס הותאם לצורכי בעל השליטה במטרה לקבלת מקדמות בהתאם להסכם שבין בזק ליורוקום ושבעקבות אותו מצג (מטעה) של עמידה ברף תזרים המזומנים החופשי כפי שנקבע בהסכם שבין הצדדים, שילמה בזק ליורוקום בכל אחת מהשנים 2016 ו-2017 מקדמה בסך של 57 מיליון ש"ח (עבור כל שנה).
13. ביום 20.6.2017 הפכה חקירתה של רשות ניירות ערך בקשר לעניינים דלעיל לחקירה גלויה.

ב. המסגרת המשפטית – עיכוב הליכים

14. תקנה 152(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן - התקנות) קובעת את סמכותו של בית המשפט הדן בעניין אזרחי "לעכב" את ההליך, כהאי לישנא:

"בית המשפט רשאי לדחות את הדיון למועד, למקום ובתנאים שייראו לו, אם היה סבור כי למען הצדק מן הראוי לעשות כן; אך אם התחיל בשמיעת ראיות ימשיך בה ברציפות יום יום, עד גמר חקירתם של כל העדים. זולת אם ראה צורך בדחיה מטעמים מיוחדים שיירשמו."

15. כעולה מפסיקת בתי המשפט, בעצם קיומו של הליך פלילי אין כדי להצדיק, כשלעצמו, את עיכוב ההליך האזרחי באותו עניין, אולם במקרים מתאימים, כאשר הוצג אינטרס משמעותי שהצדיק זאת, עוכב ההליך האזרחי.

16. כך נעשה למשל, ברע"א 2173/05 היועץ המשפטי לממשלה נ' B.G. Assistance Ltd (פורסם בנבו, 13.2.2006), בפסקה 5 לפסק דינו של כבוד הנשיא בדימוס (השופט דאז) גרוניס, (להלן - עניין בי.גי.), שם התייצב היועץ המשפטי לממשלה בהליך אזרחי ועתר לעיכוב הליכים אזרחיים מטעמים הקשורים לקיומו של הליך פלילי מקביל, ובין היתר, עמד על הפער בין המידע המוצג לבית המשפט בהליך הפלילי לבין זה המוצג בהליך האזרחי.

בית המשפט העליון קבע, כי היה מקום לעכב את ההליך האזרחי (הגם שבסופו של יום ניתן סעד מעט שונה, אך דומה במהותו), וזאת בין היתר, לאור קיומו של קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת בהליך הפלילי לבין זו, אשר נדונה במסגרת ההליך האזרחי. וכך נקבע שם:

"אכן, הכלל הוא כי קיומו של הליך פלילי אינו מצדיק, כשלעצמו, עיכוב של הליך אזרחי המתנהל באותו עניין (רע"א 854/97 לופטין נ' מוניקה תכשיטים בע"מ (לא פורסם); רע"א 210/03 Foundation Sansounimaille נ' פרי (לא פורסם)). בדרך כלל המבקש את עיכובו של ההליך האזרחי הינו הנאשם בהליך הפלילי. בעניין דכאן שונים הם פני הדברים. מבקש העיכוב אינו הנאשם. נסיבותיו הייחודיות של המקרה דנא הובילו לכלל מסקנה כי עמדתו של היועץ, לפיה ראוי לעכב את ההליך נשוא דיונו עד למתן פסק דין בהליך הפלילי, נכונה היא. אבהיר עתה את טעמי לכך.

[...]

עינינו הרואות, כי מדובר במצב דברים יוצא דופן: עניין לנו בתובענה אזרחית המוגשת על ידי חברה אשר באמצעותה, כך על פי הנטען במסגרת הליך פלילי המתנהל במקביל, פעלו הנאשמים כנגד קורבנות העבירות וביניהם הנתבע. ברי, כי בנסיבות המקרה שלפנינו קיים קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת במסגרת ההליך הפלילי לזו אשר נדונה במסגרת ההליך האזרחי."

17. במקרה אחר, הוחלט לעכב גילוי מסמכים בהליך אזרחי עד שתסתיים עדות מסויימת בהליך הפלילי, וזאת כדי למנוע גילוי של חומר חקירה במסגרת ההליך האזרחי ובטרם ניתנה העדות במשפט הפלילי – ראו רע"א 2822/10 עו"ד דגני נ' וינראוך, דינים עליון (150) 240 בפסקה 4 (2010), שם נפסק בזו הלשון:

"מתברר, שהמשיב הינו עד תביעה בהליך הפלילי שהוגש נגד המבקש. גילוי של החומר למשיב לפני שיעיד בהליך הפלילי עשוי, כמובן, להיות בעל השלכות מזויות שונות. על כן, ראוי לעכב את מועד הגילוי עד לאחר מתן העדות..." "דומה, שאין מנוס מלהשהות את ההליך האזרחי, ולו חלקית, עד שהמשיב יעיד בהליך הפלילי."

18. ראו דוגמא נוספת בהחלטת בית המשפט לעניינים מינהליים בתל-אביב בעת"מ 31557-02-14 גלילות מחזור פסולת בע"מ ואח' נ' עיריית רמת השרון ואח' דינים מינהלי (116) 245 (2014). שם הוגש כתב אישום נגד נאשמים, אשר מצידם הגישו עתירה מינהלית. בית המשפט קיבל את עמדת המדינה (שהיתה משיבה בעתירה המינהלית), כי יש לעכב את בירור העתירה "עד לקביעת התשתית העובדתית בפרשה דהיינו, עד מתן הכרעת הדין בערכאה הדיונית". זאת, בעיקר לאחר שהתברר **"כי השאלות השנויות במחלוקת בשני התיקים קשורות קשר בל ינותק"**. בין היתר, הביא בית המשפט לעניינים מינהליים מדברי בית משפט השלום (שדחה בקשה לדחיית דיון בתיק הפלילי עקב הגשת העתירה המינהלית), כדלהלן:

"עוד התייחס כב' השופט בקר בהחלטתו גם לסוגיית העדים ולייחודו של בית המשפט לעניינים מינהליים אשר ככלל איננו שומע עדים, ולכן מן הראוי שהמסכת העובדתית תידון בפני הערכאה הדיונית:
"מעבר לכך... הרי שפשיטא בעיני, כי מקום בו מוגש הליך פלילי- לו הבכורה בבירור הדין. הדבר נובע לא רק מן הטעם שמדובר בדיני נפשות, אלא גם מטעמים משפטיים - ראייתיים, הקשורים בטוהר המשפט הפלילי... בירור שבהכרח יהא גם עובדתי בפני ערכאה אחרת, יש בו פוטנציאל פגיעה לטוהר ההליך הפלילי. אם בעניינים עובדתיים עסקינן, הרי שדומני... שממילא בית משפט לעניינים מינהליים אינו המקום הנכון לברר עניינים עובדתיים, ואדרבא ההפך הוא הנכון. הנאשמים 1-3 'מאיימים' בהצעת 100 עדים לבית המשפט, ואכן מדובר באיום כבד משקל, אולם הצרה היא שהבירור העובדתי הכרוך באותם עדים, יהא מספרם אשר יהא, קשור ומתאים לבית המשפט הפלילי- עובדתי, ולא לבית המשפט המנהלי."

19. בין היתר, התייחס בית המשפט לעניינים מינהליים לפסק הדין בעניין בי.גי. הנ"ל וקבע, כי **"... לא ניתן להתעלם מפס"ד בעניין B.G. הנ"ל הקובע כי במקרים בהם קיים קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת במסגרת ההליך הפלילי לזו אשר נידונה במסגרת ההליך האזרחי, כפי שארע במקרה שלפנינו ובנסיבות מיוחדות, יש מקום לעכב את ההליך האזרחי"**.

20. היועץ המשפטי לממשלה יעיר, כי על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור שנדחתה בעיקר משום שהדין אינו מאפשר להשיג על החלטת ביניים מסוג זה – בר"מ 4717/14 גלילות מחזור פסולת בע"מ ואח' נ' עיריית רמת השרון ואח' (פורסם בנבו, 4.11.2014).

21. זאת ועוד, לאחרונה (ביום 9.10.2017), ניתנה בבית המשפט המחוזי מרכז בלוד החלטה בסוגיה דומה בת"צ 31297-01-17 זיצמן נ' ידיעות אחרונות בע"מ ואח' (פורסם בנבו, 9.10.2017) (להלן- עניין זיצמן).

22. בעניין זיצמן נדונה בקשת היועץ המשפטי לממשלה לעכב את ההליכים בתובענה הייצוגית, שעניינה הטעיית קוראי עיתון "ידיעות אחרונות" וזאת עד לסיום החקירה הפלילית המתנהלת בעניין שיחות שהתקיימו בין ארנון (נוני) מוזס, העורך האחראי בעיתון "ידיעות אחרונות" לבין בנימין (ביבי) נתניהו, ראש הממשלה, וקבלת החלטה אם יוגש כתב אישום.

23. בעניין זיצמן נעתר בית המשפט (כב' השופט יחזקאל קינר) לבקשה לעכב את ההליכים בתובענה הייצוגית, בקבעו בין היתר כי אומנם קיומו של הליך פלילי אינו מצדיק עיכוב של הליך אזרחי המתנהל באותו עניין, אך תיתכנה נסיבות חריגות שיביאו לעיכוב ההליכים האזרחיים. ניתן לראות את האינטרס הציבורי כשיקול שיש בו כדי להוות, במקרים המתאימים, את הנסיבות החריגות הנדרשות לעיכוב הליך אזרחי בשל קיום הליך פלילי, לרבות חקירה פלילית. מקום בו ניהול התובענה הייצוגית עלול לפגוע בניהול ההליך הפלילי שעניינו אכיפת הדין, אמורה הבכורה להינתן לניהול ההליך הפלילי, בייחוד כשהתובענה הייצוגית מוגשת בעקבות הידיעות בדבר ניהול החקירה הפלילית, ובהיותה בעיצומה, ומבקשת להיבנות מאותה חקירה ומתוצריה.

24. עוד קבע בית המשפט בעניין זיצמן כי בנסיבות התיק דשם (בדומה לענייננו) כאשר מעמידים את האינטרס הציבורי בהבטחת ניהול תקין ובלתי מופרע של חקירה פלילית חשובה, רגישה ובעלת השלכות ציבוריות, אל מול האינטרס של ניהול הליך אזרחי ביעילות ובמהירות, וכאשר לא הוצגה פגיעה ספציפית שתיגרם עקב העיכוב, יש לעכב את ההליך האזרחי.

25. בסופו של עניין, מצא בית המשפט כי יש לעכב את ההליכים בתובענה הייצוגית בעניין זיצמן וזאת עד 30 יום מיום קבלת הודעת היועץ המשפטי לממשלה כי החקירה הסתיימה וכן אם ייטענו טענות לחשש משיבושים נוספים בהמשך, או שיעלה צורך בהשלמות חקירה, יהא על היועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשה חדשה באותו עניין.

ג. מן הכלל אל הפרט

26. עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא, כי המקרה הנוכחי הינו מקרה מובהק המצדיק את עיכוב ההליך האזרחי. להלן יעמוד היועץ המשפטי לממשלה על הטעמים לכך.

27. כעולה מהאמור לעיל, בירור בקשת אישור התביעה כייצוגית לגופה, תחייב הגשת תגובת המשיבים ומסירת גרסה עובדתית הנתמכת בתצהיר מטעמם. ניתן להניח, כי תגובה שתוגש תידרש להיתמך, בין היתר, בתצהירים של מי מהמשיבים שנחקרו ועניינים עומד בפני הכרעה על הגשת כתב אישום. גיבושה של תגובה בהליך דכאן, יידרש להיעשות בתיאום עמם, כמי שהטענות המועלות מכוונות במידה רבה כלפי התנהלותם, ומתוקף תפקידם בקשר עם בזק.

28. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה הגשת תגובה, בעת הזו, מטעם מי מהמשיבים, עלולה לפגוע בהליך פלילי עתידי ככל שיוחלט על הגשת כתבי אישום, וכפועל יוצא, באינטרס הציבורי המגולם בהליכים אלה.

29. דברים אלה מקבלים משנה תוקף שכן לא מן הנמנע, כי לאחר שמי מהמשיבים ימסור את גרסתו במסגרת תשובת המשיבים לבקשת אישור התביעה כייצוגית, יתקיימו חקירות עדים בתיק, והעד מטעם מי מהמשיבים יעמוד לחקירה נגדית בבית המשפט הנכבד.

30. מדובר בתיק רחב היקף ועתיר מסמכים. על רקע זה קיימת אפשרות כי במסגרת בחינת הראיות על ידי הפרקליטות יידרשו השלמות חקירה ובכללן גביית עדויות נוספות של מי מבין המעורבים בהליך האזרחי. כמו כן, ככל שיוגש כתב אישום בהליך הפלילי כנגד מי מהמעורבים בהליך האזרחי, חקירתו של מעורב זה במסגרת בקשת האישור בטרם נחקר כנאשם בהליך הפלילי, ובטרם העידו עדים אחרים בפרשה שגרסתו של אותו מעורב עשויה להיות רלוונטית לגרסתם, עלולה לפגוע בהתנהלותו של ההליך הפלילי.

31. מטעם זה, בין היתר, הוזהרו העדים כמקובל, שלא לשוחח על נושאי החקירה עם איש.

32. מבלי לגרוע מן האמור, ברי שגם עתה לאחר סיום החקירה והעברת התיק לפרקליטות לצורך קבלת החלטה בנושא הגשת כתב אישום, ייתכן מצב בו יתבקשו השלמות חקירה. זאת ועוד, ככל שיוחלט על הגשת כתב אישום, יכול שתוגש בקשת עיכוב נוספת, שכן חשש משיבוש קיים גם בשלב שבין ההחלטה בדבר הגשת כתב אישום ועד שמיעת הראיות.

33. על כן, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי מסירת גרסה והצגת עמדה מטעם מי מהמשיבים במסגרת הליך אזרחי זה, שעה שמתנהל ההליך הפלילי בעניין הנוגע במישרין לחומרים שעליהם מושתתת בקשת האישור, ושעה שהפרקליטות צפויה להידרש בזמן הקרוב לבחינת חומר הראיות שנאסף בחקירה, וייתכן שגם לבקש השלמות חקירה הנוגעות למשיבים, עלולה להשפיע על המשך ההליך הפלילי ולשבשו.

34. הקשר בין ההליך האזרחי לבין ההליך הפלילי במקרה זה הוא קשר ישיר וברור. רובם המכריע של הפרסומים והטענות אליהם מפנה המבקש מתייחסים במישרין, או בעקיפין, לנושא הנחקר (ראו למשל הנטען בסעיף 8 ופרק ג' ("האמת יוצאת לאור") לבקשת אישור התביעה כייצוגית).

על כן ברי, כי התייחסות מי מהמשיבים לנטען במסגרת הבקשה לאישור התביעה כייצוגית עלולה לפגוע בחקירה.

35. כפי שהוסבר לעיל, המשיבים שחשודים בביצוע העבירות מנועים (כפי שהוזהרו) מלהתייחס לכל תוכן הקשור לחקירה הפלילית. היועץ המשפטי לממשלה סבור, כי לא ניתן להפריד בין הדבקים ולהתייחס לכלל טענות המבקש, לפרסומים הנוספים ולעולה מהם ביחס לחשדות הנזקפות למי מהמשיבים, מבלי להידרש להתייחסות מטעם המשיבים ומי מהם.

36. קיים חשש אמיתי שבמהלך ניהול ההליך שבכותרת – לרבות בשלבים מוקדמים שבו, כדוגמת השלב בו מכינים המשיבים או מי מהם, את התשובה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית, יפרו המשיבים או מי מהם הגבלות שהוטלו עליהם במסגרת ניהול הליכי החקירה (ככל שהוטלו על מי מהם).

בין היתר הכוונה היא להגבלות בדבר מתן גרסה, עדות, פרטים, מסמכים לאחרים בזמן בו מתנהלת החקירה, קיום שיחות עם עדים או חשודים אחרים בנושאים הקשורים לחקירה, קבלת פרטים אודות גרסאות של עדים/חשודים אחרים במסגרת הכנת התשובה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית או במסגרת ישיבות עם עורכי דינם של מי מהמשיבים ועוד.

בכל אלו יש כדי לפגוע בניהול הליכי האכיפה הפליליים עד כדי זיהום ההליך הפלילי ופגיעה ביעילותו ותקינותו.

37. בשל כך שמדובר בהליך אזרחי ובהליך חקירה (שעשוי להתפתח להליך פלילי), שמתנהלים במקביל ועניינם אותה פרשת עובדות, קיים חשש ממשי שאותם עדים ואותן שאלות יעמדו

במחלוקת בשני ההליכים. רוצה לומר, העדת עדים במשפט האזרחי, אשר הינם נאשמים או צפויים לשמש כעדים במשפט הפלילי עלולה לגרום ל"זיהום" ההליך הפלילי.

38. נוכח כל האמור, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי המקרה הנוכחי הינו מקרה מובהק המצדיק את עיכוב ההליך האזרחי. עיכוב ההליך במקרה זה – כפי שפורט לעיל – יסודו ברצון להבטיח את תקינות החקירה הפלילית ואת טוהר החקירה, ולא באינטרסים או בזכויות של בעל דין זה או אחר.

39. דומה שאין צורך להרחיב בדבר החשיבות הגלומה בניהול תקין של החקירה הפלילית, כשלב שלאחריו מתקבלת החלטה האם להעמיד חשוד לדין אם לאו. בהקשר אחר, בעניין מסירת חומר חקירה לפני הגשת כתב אישום, אמר בית המשפט העליון את הדברים הבאים, אשר יפים, בשינויים המחוייבים, גם לכאן – ראו בש"פ 1194/17 מדינת ישראל נ' מלאכי (פורסם בנבו, 21.2.2017):

"ישנו אינטרס ציבורי ראשון במעלה כי עבירות פליליות – כמובן לרבות גרימת מוות ברשלנות בתאונה קטלנית – תחקרנה ביסודיות. חשיפת החומר לחשוד עלולה, גם אם לא בכוונה, לפגוע בכלל של טובת החקירה, ואף מעבר לכך – בטוהר החקירה, בדמות זיהום או שיבוש. ... מוטב בשלב הראשון לאפשר לחוקר לחקור. המלאכה קשה. יש בה מעין דרישה של יצירת יש מאין. כך במובן שלעיתים רבות ידוע רק שבוצעה עבירה, או כך נטען, ובניגוד למשפט שבו גבולות הגזרה ברורים – כאן על החוקר לבדוק ולהשלים את חלקי התצפית כדי לענות בצורה הטובה ביותר על השאלה ההיסטורית – מה אכן התרחש במציאות. ... הניסיון גם מלמד שלא תמיד ברור בשלב החקירה איזה חומר ניתן לחשוף ואיזה לא. הרי זה דבר שניתן לדעת רק בסיום החקירה, עם הגשת כתב האישום. כך באשר החוקר עוסק במלאכה מתפתחת, ומטבעה של עבודת החקירה, לא ברור מה יוליד מחר..."

40. בנוסף יפנה היועץ המשפטי לממשלה, לדברים הבאים שנאמרו בהתייחס לחשיבות במניעת שיבוש מהלכי משפט, והדרכים השונות שבהם עלול הדבר להיגרם – ראו גבריאלי הלוי תורת דיני העונשין כרך ד 305 (2010):

"שיבוש מהלכי המשפט עשוי להתקיים במגוון דרכים, הן במישור סדרי הדין, הן במישור הראייתי והן במישורים אחרים. שיבוש מהלכי המשפט או יצירת עיוות דין משבשים את ההליך המשפטי, פוגעים בסדרי המנהל הציבורי ומביאים לפגיעה באמון הציבור במערכת המשפטית ובהפעלתו של ההליך השיפוטי. הבטחת תקינותו של ההליך השיפוטי מחזקת את אמון הציבור בפעולות הרשות השופטת ורשויות אכיפת החוק."

41. ויודגש שוב: בבסיס עמדת היועץ המשפטי לממשלה עומד האינטרס הציבורי של ניהול תקין של החקירה הפלילית וההליך הפלילי כולו במידה שיוחלט על הגשת כתבי אישום. בכך, גם שונה מקרה זה ממקרים אחרים שנדונו בפסיקה, בהם הוגשה בקשה לעיכוב ההליך האזרחי מטעמו של בעל דין (בדרך כלל הנאשם בהליך הפלילי) ואשר עתר לעיכוב ההליך מטעמו. לא כך במקרה זה.

ד. שיקולים נוספים התומכים בעיכוב ההליך האזרחי

42. היועץ המשפטי לממשלה עמד לעיל על השיקולים המצדיקים לעמדתו את עיכוב ההליך האזרחי. היועץ המשפטי לממשלה סבור, כי די בדברים שהוצגו כדי להביא לעיכוב ההליך. בצד האמור, משנה תוקף לבקשה יסודו בשניים אלה: האחד, בכך שעכוב ההליך האזרחי – בנסיבות הנדונות – לא יגרום למבקש נזק, ודאי לא נזק משמעותי או בלתי הפיך. השני, בהיותו של ההליך בקשה לאישור תובענה ייצוגית. על כך יבקש כעת היועץ המשפטי לממשלה להרחיב.

1.1. לא ייגרם למבקש נזק וודאי לא נזק משמעותי או בלתי הפיך

43. עסקינן בבקשה לאישור תובענה ייצוגית. מדובר בהליך אזרחי שמטבעו נמשך זמן, נוכח התנהלותו בשני שלבים (בקשת אישור התביעה כייצוגית ולאחריה ניהול התובענה הייצוגית עצמה) וכעת נמצא בשלב ראשוני בו טרם הוגשו תשובות לבקשת אישור התביעה כייצוגית.

44. על כן, בירור התובענה במקרה דנן, אינו מגלה כל דחיפות מיוחדת המצדיקה פגיעה באינטרס הציבורי עליו מבקש היועץ המשפטי לממשלה להגן במסגרת בקשה זו. שכן, מחד גיסא, בימים אלו ממצאי החקירה הפלילית נשוא ההליך הועברו לבחינת הפרקליטות, ויש לאפשר לרשויות האכיפה לבצע ולהשלים את מלאכתן נאמנה, ללא פגיעה ביכולתן למצות את החקירה ואת הדין עם הגורמים המעורבים. מאידך גיסא, עיכוב בניהול ההליך האזרחי, כאמור, לא יגרום למבקש (או לחברי הקבוצה) כל נזק, וודאי לא נזק משמעותי או בלתי הפיך.

2.2. שיקולים הנוגעים לתכליותיו של מוסד התובענה הייצוגית

45. גם מתוך עיון בתכליותיו של מוסד התובענה הייצוגית, יש כדי לבסס את עמדת היועץ המשפטי לממשלה, כי יש לעכב את בירור ההליך האזרחי.

46. סעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן – חוק תובענות ייצוגיות) קובע את מטרותיו:

”מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות, לשם שיפור ההגנה על זכויות, ובכך לקדם בפרט את אלה:
(1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;
(2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;
(3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;
(4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות.”

47. בית המשפט העליון עמד על התכליות שבבסיס מכשיר התובענה הייצוגית בבג"ץ 2171/06 כהן נ' יו"ר הכנסת (פורסם בנבו, 29.8.2011) שם נאמרו הדברים הבאים (פסקה 3):

”כידוע, התובענה הייצוגית הינה מכשיר משפטי-דיוני המאפשר לאדם אחד או לקבוצת אנשים, אשר נזקם האישי קטן יחסית, לתבוע את המזיק בשם כל מי שנפגע כמותם, כך שסך התביעה הכולל יהיה גבוה. באפשרה כן, מקדמת התובענה הייצוגית שורה של יעדים חברתיים וכלכליים חשובים: היא מעניקה הגנה לפרטים השונים אשר מטעמים של אי-כדאיות כלכלית, או אחרת, נמנעים מלהגיש את תביעתם האישית; היא מגבירה את אכיפת הוראות הדין העומדות ביסודה ומרתיעה מפני הפרתן בעתיד; יש בה כדי

להשוות את פערי הכוחות בין הפרט הבודד לבין תאגידים וגופים עתירי ממון וכו' משפטי, המבקשים להחצין את סיכוניהם כלפי הציבור; היא מקטינה את החשש מפני הכרעות סותרות; ולבסוף, שימוש מושכל בה יכול להביא לחיסכון במשאבים שיפוטיים."

48. בדברים אלה יש ביטוי לתפקיד "הציבורי" של מוסד התובענה הייצוגית, המאפשר לנקוט בהליך אזרחי, בין היתר לצורך הגברת אכיפת הוראות הדין והרתעה מפני הפרתן בעתיד. ואכן, כפי שהוסבר, אחת ממטרותיה העיקריות של התובענה הייצוגית היא הגברת אמצעי האכיפה, במקום שיש תת אכיפה.

49. בצד זה, יש לתת את הדעת על הסיכון ההפוך הקיים, והוא שהגשת בקשת אישור תביעה כייצוגית בדחיפות, בעוד ההליך הפלילי מצוי בעיצומו, עשויה לחבל בניהולו.

50. בהקשר זה יצוין, כי הנסיון מלמד שבקשות לאישור תובענה ייצוגית מוגשות לעיתים בעקבות הליכי בקרה או אכיפה הננקטים על ידי רשויות הביקורת והאכיפה. במקרים אלה בקשות האישור מבקשות למעשה להיבנות, מהליכים שנקטו על ידי הרשויות הציבוריות. מאידך, לא אחת מוגשות בקשות אישור אף בטרם הושלמו אותם הליכי בקרה ואכיפה שעליהם מתבססות בקשות האישור.

51. בכל הנוגע למקרה הנוכחי, עמדת היועץ המשפטי לממשלה, היא כי בסיטואציה הנוכחית, יש להעניק בכורה לניהולם התקין של ההליכים הפליליים ואת הליכי התובענה יש לדחות מבלי שאלה ייפגעו.

52. על כן, במקרה הנדון באיזון האינטרסים, בין האינטרס של הקבוצה בניהול התובענה הייצוגית בעיתוי הנוכחי לבין האינטרס בקיום תקין של ההליך הפלילי בעיתוי הנוכחי, נוטה הכף במובהק ובאופן חד משמעי, לטובת האינטרס בניהול ההליך הפלילי.

53. על רקע זה, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי בירור הליך תובענה ייצוגית, מקום בו המשך הבירור יפגע באפשרות לאכיפת הדין באמצעות ההליך הפלילי, אינו רצוי ואינו נכון ואף עומד בניגוד לאחת מן התכליות המרכזיות שבבסיס מוסד התובענה הייצוגית עצמו. חלף זאת, יש לאפשר את מיצוי הבירור הפלילי, כאשר בד-בבד, לא תיפגע אפשרותו של המבקש להמשיך בעתיד בבירור ההליך האזרחי הנדון.

54. התכלית הציבורית העומדת בבסיס שני ההליכים האמורים, מעניקה אפוא משנה תוקף לבקשה לעיכוב ההליך האזרחי.

3.ד. חיסכון בזמן שיפוטי ומניעת החלטות סותרות

55. מבלי לגרוע מן הנימוקים שהובאו לעיל, סבור היועץ המשפטי לממשלה כי ניהול הליך החקירה לרבות הדיון פלילי ייתכן שיביא לתוצאות שיהיה בהן כדי לסייע להליך האזרחי, ולהשפיע באופן מהותי על התנהלותו, ואף יחסכו מזמנו של בית המשפט הנכבד.

יכול שהטענות הנטענות בהליך שבכותרת יעלו אגב ניהול ההליך הפלילי, שכן השאלות שבמחלוקת חופפות בשני ההליכים, וההליך האזרחי נשען על ההליך הפלילי (הליך התביעה הייצוגית והליך החקירה לרבות ההליך הפלילי, ככל שינוהל כזה).

56. ניהול ההליכים שלא במקביל אף ימנע מצב, לא רצוי כמובן, של החלטות סותרות בין המותבים היושבים בדין בשני ההליכים השונים.

ה. אי התייצבות היועץ לגופו של ההליך

(א) כפי שצוין לעיל, היועץ המשפטי לממשלה מוצא מקום להצטרף להליך דן בכל הנוגע לסוגיית עיכוב ההליכים בתיק אך יחד עם זאת הוא אינו מוצא מקום להתייצב בהליך דן לגופו בעיתוי הנוכחי.

(ב) המדובר בשלב מוקדם מאוד של ההליך, במסגרתו טרם הוגשו תשובות המשיבים לבקשה לאישור התובענה כייצוגית ואפוא גדר המחלוקות אינו ברור דיו כדי שהיועץ המשפטי לממשלה יחליט כבר עתה האם יש מקום להתייצבותו בהליך והשמעת דבריו בהתאם לסעיף 1 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש], התשכ"ח-1968.

ו. סוף דבר

57. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על עיכוב ההליכים בתובענה שבכותרת לתקופה של 4 חודשים נוספים לצורך בחינת הראיות על ידי הפרקליטות, השלמות חקירה ככל שידרשו וגיבוש עמדת הפרקליטות.

בסיום תקופה זו ועל פי התפתחות הדברים, ייבחן הצורך בארכה נוספת של דחיית ההליכים וככל שיהיה צורך כזה - שומר היועץ המשפטי לממשלה על זכותו להגיש בקשה חדשה המתאימה למצב הדברים נכון לאותו מועד.

58. כאמור לעיל, היועץ המשפטי לממשלה מתכבד להודיע על התייצבותו בהליך דן לעניין סוגייה זו.

59. יחד עם זאת, בעיתוי הנוכחי היועץ המשפטי לממשלה אינו מוצא מקום להתייצב בהליך דן יחד עם זאת שומר היועץ המשפטי לממשלה על זכותו להתייצב בהליך דן בנוגע לסוגיות ושאלות משפטיות אחרות שיכול ויתעוררו בהמשך הדיון בו.

ליאב וינבאום, עו"ד
מנהל המחלקה המסחרית
פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

ב"כ היועץ המשפטי
לממשלה

שלמה כהן, עו"ד
סגן בכיר לפרקליטת מחוז
ת"א (אזרחי)